

Folkekirke og
Religionsmøde
2002-2012

Religionsmøde i folkekirken

Religiøs mangfoldighed udfordrer folkekirken

Kåre Schelde Christensen

Menighedsrådsmedlemmer ønsker at sætte religionsmødet på dagsordenen i sognet. Det viser en netop foretaget undersøgelse blandt valgte menighedsrådsmedlemmer, som Landsforeningen af Menighedsråd har udarbejdet. Det er opsigtsvækkende, at menighedsrådsmedlemmer prioriterer aktiviteter såsom "Studiegruppe om andre religioner", "Besøg hos og af andre trossamfund", "Samtalegrupper om troens betydning i den enkeltes liv" samt "Social aktivitet for mennesker af forskellig religiøs overbevisning", når de bliver spurgt om, hvilke aktiviteter de drømmer om at etablere i sognet. Læs mere om undersøgelsen på næstsidste side.

Hvad der præcist er motivationen bag besvarelsene, giver undersøgelsen ikke direkte svar på. Et bud kunne være, at vi som mennesker og folkekirkemedlemmer i stigende grad er blevet bevidste om, at vi lever i et samfund – og måske familier – med forskellige livstydninger og religioner. At samfundet i dag er præget af religiøs mangfoldighed, kan man forvise sig om, hvis man fx bladrer den lokale aftenskoles kursusprogram igennem, kører forbi den lokale healer/alternative behandler, går i det lokale fitnesscenter – eller måske inviterer til børnefødselsdag; her vil det mange steder i Danmark ikke være usandsynligt, at der foruden børn med kristen eller ingen trosbaggrund også dukker et par børn op med muslimsk trosbagage i rygsækken.

Stiftssamarbejdet "Folkekirke og Religionsmøde" har siden 2002 haft til formål "...med udgangspunkt i evangeliets forkyndelse at styrke og koordinere folkekirkens møde med andre religioner og livstydninger..." Gennem årene har vi haft særligt fokus på mødet med muslimer og islam i Danmark samt spirituelt søgende mennesker, der ikke sjældent henter inspiration i østlige spiritualitetsformer. Disse religionsmøder udfordrer folkekirken til at overveje, om folkekirken har rum, praksisformer og sprog for moderne søgende mennesker? Eller om folkekirken stadig er for hele folket, også i sogne hvor majoriteten måske i dag er muslimer?

Magasinet "Religionsmøde i folkekirken" udgives i samarbejde med Landsforeningen af Menighedsråd i anledning af Folkekirke og Religionsmødes 10 års jubilæum. Med magasinet ønsker vi at give et indblik i, hvordan man lokalt rundt omkring i folkekirken har erfaringer med religionsmødet. Og forhåbentlig kan det blive til inspiration for menighedsrådsmedlemmer, der ønsker at sætte religionsmødet på dagsordenen i sognet.

God læselyst!

Kåre Schelde Christensen
Generalsekretær

Udgiver:

Folkekirke og Religionsmøde
Peter Bangs Vej 1 D
2000 Frederiksberg
Tlf. 38 38 49 91
mail@religionsmoede.dk
www.religionsmoede.dk

Redaktion:

Kåre Schelde Christensen (ansv.)
Jan Nilsson
Niels Erik Kjær-Larsen

Oplag: 20.000

Layout og tryk: Scanprint A/S

Artiklerne i magasinet udtrykker ikke nødvendigvis Folkekirke og Religionsmødes holdninger.

Forsidebillede: Dialog er et nøgleord for religionsmødet. Her ses deltagere i dialogmøde mellem kristne og muslimer i Aarhus Vest. (Foto: Claus Haagensen, Chili)

Banko, blomsterpark – og bøn

Af Malene Fenger-Grøndahl

Der står banko, udflugter og gymnastik på programmet, når 20-30 tyrkiske og danske kvinder mødes hver torsdag i Folkekirkens Dagligstue i Ikast. Men selv om de ikke mødes for at bede eller diskutere religion, kommer snakken ofte til at handle om tro.

”Merhaba”. ”Hej”. Kvinderne strømmer ind i lokalet og tager imod hinanden med knus, håndtryk og kys. Der snakkes ivrigt på tyrkisk og dansk. ”Har du været i Tyrkiet?” ”Ja, jeg var der med mine børn og børnebørn. Det var dejligt. Masser af sol og varme,” siger en af de danske kvinder, mens hun giver hånd hele vejen rundt om det veldækkede bord. Kaffestel, termokander og kurve og fade med tyrkiske og danske delikatesser er fint arrangeret. Der er fetast, søde brød, butterdejsruller med linse- og kartoffelfyld, hjemmelavet abrikosmarmelade, rugbrød, tomat og agurk.

Det er torsdag formiddag, og ”Folkekirkens Dagligstue”, der ligger i centrum af Ikast, er forvandlet til ’Kvindernes mødested’. Hver uge samles tyrkiske og danske kvinder her for at høre foredrag, lave gymnastik eller tage på udflugt. Formålet er at lære hinanden at kende på tværs af sproglige og etniske skel. ”Der står ingenting i vores formålsparagraffer om religion, og vi har ikke bøn eller teologiske diskussioner på programmet. Hvis det stod til de tyrkiske kvinder, skulle vi tage på udflugt til Jesperhus Blomsterpark hver anden torsdag,” siger sognepræst Karin Vestergaard, som er med til at lægge programmet for møderne.

En af de tyrkiske kvinder, Hasibe, supplerer: ”Vi lærer hinandens kultur og traditioner at kende, og imens taler vi om mange vigtige ting. På den måde lærer vi hinanden at kende indvendigt,” siger hun og smiler genert under sit blomstrede tørklæde.

Yürdagül Kavak, der er mor til fire børn i alderen 12 til 24 år, nikker. ”Ja, det er godt for os at mødes her og tale sammen.

FOTO: MALENE FENGER-GRØNDAHL

Det er ligegyldigt, om vi er muslimer eller kristne. Det handler også om, at vi har brug for at komme ud og være sammen med andre kvinder. Især nu, hvor det er mørkt udenfor, og vi også bliver lidt mørke indeni,” siger hun.

Dagens gæst er en lokal SSP-politimand, der kommer for at fortælle om sit arbejde og om, hvordan han mener, at mødre og bedstemødre kan støtte de unge for at undgå, at de ender i kriminalitet. En af de yngre kvinder, der er mor til en lille dreng, oversætter fra dansk til tyrkisk og tilbage igen, og hun har travlt, for spørgelysten er stor.

Hendes svigermor, Hacer Candogan, passer den lille dreng imens. ”Hacer er englen bag det hele,” siger Karin Vestergaard. Mens Hacer for seks år siden var i jobtræning i Folkekirkens Dagligstue, fik hun ideen om at lave et mødested for kvinder. Kirsten Osmundsen, der er ansat i dagligstuen, gik videre med ideen til Karin. ”Jeg har boet 12 år i Etiopien, så jeg ved, hvor vigtigt det er, at nogen indbyder til fællesskab. Jeg syntes, at det var en skøn ide, og det synes jeg stadig,” siger Kirsten Osmundsen og giver Hacer et kram.

VOXPOP

Inge Lise Pedersen, formand for Landsforeningen af Menighedsråd

Kristent Muslinsk Samtaleforum (KMS) har medvirket til at nuancere de kristnes billede af islam. Fra at være en ramme om venlige og høflige udvekslinger af synspunkter har det udviklet sig til også at kunne sætte mere kontroversielle emner på dagsordenen. Møderne i KMS har vist, hvor vigtigt – men også hvor vanskeligt – det er at skelne mellem kultur og religion. Måske skaber de kulturelle forskelle ofte større vanskeligheder for os end de religiøse.

Åbne samtaler om tro

Af Dorte Kvist

Folkekirken har forsømt at interessere sig for, hvad det vil sige for det enkelte menneske at tro på Gud. Det mener sognepræsten i Smørum, som inviterede til åbne, spirituelle samtaler.

Karen Karkov Østergaard, 36 år, udearbejdende psykolog og mor til små børn, hører ikke til dem, der sidder på bænken i Smørum Kirke hver søndag. Men hun har et grundfæstet forhold til folkekirken og kommer til højmesse cirka hver anden måned. Sådan en søndag, hvor hun netop endnu en gang havde tænkt på, at hun savnede et åndeligt fællesskab, så hun opslaget om et kursus, hun kunne bruge. "Tro i mødet. Kristen spiritualitet", stod der, og hendes sognepræst indbød til åbne samtaler om tro.

På sin arbejdsplads er Karen Karkov Østergaard den eneste, der har et forhold til tro og religion, og hun manglede et forum, hvor hun kunne tale om, hvad tro er.

– Kristendom er ikke bare læresætninger og historier, det er også oplevelser, og det er pointen for mig. Jeg har altid sukket efter, at kristendommen skulle blive en naturlig og indgroet del af min hverdag og ikke bare noget, jeg kan praktisere om søndagen. Så tilbuddet kom på det rigtige tidspunkt for mig, siger Karen Karkov Østergaard.

Hun holder af rummeligheden i folkekirken, men savner dialogen, som hun oplevede som et stærkt element i den frikirke, hun i en periode var knyttet til.

Karen Karkov Østergaard

– Der må gerne være mere imellem os kirkegængere, så gudsforholdet ikke kun er noget, der eksisterer for den enkelte. Og også gerne imellem præst og menighed, siger Karen Karkov Østergaard og understreger, hvor vigtigt det derfor var, at hun havde tillid til den præst, der skulle lede samtalerne.

Det blev til fem efterårs- og fire forårsaftener i sognehuset i Smørum med blandt andre Eskil Simmelsgaard Dickmeiss, som foruden at være sognepræst ved Ledøje og Smørum kirker også har været med til at udvikle materialet "Tro i mødet. Kristen spiritualitet".

Egentlig havde Eskil Simmelsgaard Dickmeiss ambitioner om at komme i kontakt med, hvad han kalder "nyåndelige", men han måtte sande, at de ikke lige er sådan at få fat i. Så de fleste af deltagerne kendte han i forvejen fra kirken.

– Men det viste jo også, at den åndelige søgen befinder sig midt i kernemenigheden. Den befinder sig i høj grad uden for kirken, men altså også inde i den, siger Eskil Simmelsgaard Dickmeiss.

Der kom tyve mennesker til første møde, og nogle blev lidt forvirrede. Der var ikke tale om et traditionelt foredrag eller en studiekreds, hvor præsten gennemgår et forfatterskab, og kredsen blev efterhånden formindsket til cirka 12.

– Aftenerne sluttede med en fælles bibelmeditation og ti minutters stilhed, og det i sig selv er grænseoverskridende, hvis man ikke har prøvet det før. Så nogle faldt lynhurtigt fra.

Ingen dogmatiske øvelser

Eskil Simmelsgaard Dickmeiss havde fra starten sat som en regel, at alle skulle sige "jeg" og ikke "man", og at de ikke skulle give hinanden råd, men i stedet lytte til hinandens erfaringer i forhold til tro.

– Det indebærer selvfølgelig en blottelse. Men det var ikke en dogmatisk øvelse, hvor vi skulle finde ud af, hvad der er sand kristendom. Jeg stillede mig ikke op til tavlen og skrev Luther her og Paulus der, men jeg bød selvfølgelig ind med noget fra den kristne tradition. Men alle var lige i forhold til det at tale om tro, fortæller han.

Udgangspunktet var, at alle har erfaringer med sig, som er relevante og værd at tage alvorligt.

Han mener, at tiden kalder på en erfaringsnær og praksisorienteret kristendom.

– Vi præster og kirkefolk kan have brug for at tage paraderne ned, udvise mere nysgerrighed og stille spørgsmålet: "Hvordan er Gud til stede i det menneskes liv, som står her over for mig?" – før vi begynder at fortælle, hvad Luther eller Grundtvig siger. Selvom de siger meget relevante ting, er det ikke sikkert, at det skal være det første, vi tænker på. Det kan også være, at mennesket over for mig spørger: "Hvad siger du, præst? Hvordan er det for dig?".

Eskil Simmelsgaard Dickmeiss tror, at mange præster vil blive udfordret af det, ligesom han selv blev.

– Jeg gjorde det klart fra starten, at det også var nyt for mig at arbejde sådan sammen. Jeg var jo selv nødt til at følge spillereglerne og kunne ikke dække mig ind bag et godt Løgstrup-citat, som jeg kan bruge som svar. Det gør tingene sværere, men også mere virkelighedsnære, og så er der et menneske i spil, siger han og efterlyser platforme, hvor mennesker kan få lov til at tale om deres tro.

– Det får man ikke lov til ret mange steder. I gamle dage havde vi bibelstudiekredse, hvor man blandt andet talte sammen om emner, man var optaget af, noget, man havde oplevet, og som man syntes var svært. Der var et fællesskab omkring tro, som ikke rigtigt findes i sognene mere. Vi har forsømt at fortælle vores troshistorier, og her kan dette materiale bruges som et redskab. Når man lytter til hinanden og fortæller sin egen troshistorie, opdager man, at troen ikke er stationær eller har en bestemt form, men tager forskellige former alt efter, hvor man er i sit liv, siger Eskil Simmelsgaard Dickmeiss.

De religiøse ritualers kraft

Eskil Simmelsgaard Dickmeiss bruger af og til ordet "fromhedsliv".

– Vi lever i en tid med nyåndelighed og en bølge af personlig vækst og selvudvikling, hvor vi ikke er interesserede i den rette lære, men i hvordan vi kan leve vores liv autentisk. Den udfordring gør, at vi begynder at tale om fromhedsliv. Ordet dækker over en praksis i det daglige, hvor man henter ressourcer i sin tro. Det kan være i form af bordvers eller aftenbøn, og jeg tror, at en sådan praksis vil få mere og mere plads for mange mennesker. Man har troet, at religiøsitet var et overstået stadie og tilhørte en barnlig side af menneskehedens udvikling, men troen lever jo og er bare sivet andre steder hen. De faste, religiøse ritualer har en kraft, som man ikke kan neutralisere bort, siger han.

Ifølge Eskil Simmelsgaard Dickmeiss er tro noget, man kan øve sig i.

– Tro er ikke bare at tro på Gud, og så kører det. Man kan måske ikke blive bedre i det, men man kan få et større trosbegreb eller en fordybet åndelighed. Det har vi glemt.

– Det handler om autenticitet, om hvordan jeg og mit liv

Eskil Simmelsgaard Dickmeiss

bliver virkeligt. Om hvordan jeg får fat i fællesskabet og kærligheden i virkeligheden og ikke lever med følelsen af at være lige ved siden af den. Det handler om sandhed i forhold til, hvordan jeg er. I den sandhed skal der være plads til vores egen ufuldkommenhed og svigt, vores potentialer og det, vi kan få lov til at give andre mennesker. Der er skridt, vi selv skal tage, men tager vi dem ikke, udtørres den dimension. Vi er selvfølgelig kristne, i det øjeblik vi er døbt, men så skal vi også blive det, vi er for Gud. Få det til at leve i vores liv. At blive døbt er at få at vide, at alt er godt imellem mig og Gud, og skulle jeg så ikke tage imod det og sætte det i spil? Det refererer til en gammel væksttanke i kristendommen, i gammel tid hed det helliggørelse, en trosmæssig gødning man kan vokse i, siger Eskil Simmelsgaard Dickmeiss.

Karen Karkov Østergaard fremhæver, at det gode i kurset er, at der ikke var "rigtige" eller "forkerte" svar i samtalerne. Dog mener hun, at aldersspredningen på holdet var problematisk.

– Jeg var den yngste, og de fleste var over 60. Jeg ville gerne have haft flere på holdet, der var nogenlunde det samme sted i livet som jeg.

For tiden overvejer Eskil Simmelsgaard Dickmeiss at tage en opfordring op om at tage på en alternativ krop-sind-ånd messe.

– Det kunne være meget interessant og udfordrende at præsentere kursusmaterialet en eftermiddag. At etablere et åbent rum, hvor alt er tilladt, og hvor vi lytter til, hvad der virkelig rører sig. Samtidig med at vi er tydelige omkring, hvad kristendom er.

Til messe med folkekirken

Af Peter Grarup, pensioneret sognepræst

”Kunne du tænke dig en bønne og en bøn?”

Sted: Europahallen i Aalborg. Det summer. Der snakkes, handles, håbes. Og nogle vil gerne have en bønne af chokolade og et lille kort med en bøn på.

Vi er til ”Krop-Sind-Ånd-Helsemesse” sammen med stiftets udvalg vedr. Folkekirke og Religionsmøde. Og vi er ikke alene! Her handles med tro, håb og kærlighed i store mængder og for mange penge. Henne om hjørnet residerer ”Mirakel Per” med guldtelt og skilte, der lover næsten alle slags mirakler for 200 kr. Nærmeste nabo indkasserer også 200 kr. Det giver ret til at lægge hånden på en plade. En computerskærm lyser op i farver, og computerens ejer kan så give gode råd om livet i den nærmeste fremtid. Længere henne er der kø hos healerne. Der hviler en dejlig ro over briksene, hvor man – gratis – kan ligge og under blid berøring få tilført kosmisk energi. Hvad det så er for noget.

Der kan købes sten i alle farver, håndlæsning, klarsyn og massage. Bøger, lys, salver, irisanalyse, auralæsning og gode råd om den næste inkarnation vil alt sammen på forunderlig vis hjælpe mig frem ad livsvejen.

Her skal folkekirken også være

Naturligvis skal vi være her. Med et vidnesbyrd om, at Jesus Kristus er verdens lys, og hans ord er det levende vand.

FOTO: BENEDICTE TØNSBERG

”Krop-Sind-Ånd-Helsemesse” i Aalborg

Vores stand rummer et lille alter med levende lys og en bibel, et stort billede – måske et krucifiks, blomster og en vandkunst det år, hvor temaet var ”levende vand”. Et par stole i et hjørne er til en stille samtale. Vi har Kristuskransen og enkelte gode bøger til salg og Ny Testamente til uddeling og så naturligvis masser af ”kirkekafe”, som tit er en anledning til gode samtaler. Og det er jo det, der er målet: At give folk mulighed for at spørge til det håb, Jesus Kristus har givet verden, og som ikke koster 200 kr. Der er nemlig betalt en gang for alle. Det gjorde han selv. Og prisen var høj.

Forbøn, meditation og pilgrimsvandring

Det kan blive til mange samtaler i løbet af en messedag. Nogle bliver lange og kan måske ende med spørgsmålet: ”Vil du bede for mig?” Det vil vi naturligvis.

Vi indbyder til andagt ved middagstid. Interessen er størst, hvis der står noget med ”meditation” i programmet. Men nogle kommer altid, og vi kan synge, bede og være stille sammen.

Jag dem ud eller byd dem ind?

Det, der foregår her, er ikke lige gyldigt pjat. I cafeteriet, hvor bordene står tæt, kan man blive ufrivilligt vidne til følgende: Et midaldrende par sidder og kigger på de farvede streger, de har fået tegnet i hænderne (200 kr!). Han græder. Hun argumenterer: ”Jamen når han siger det, så bliver vi altså nødt til at blive skilt”. Man føler sig uhyggeligt magtesløs.

En af de andre udstillere, en sindig jyde, som sælger olie, der med garanti er helt uden ”åndelige bivirkninger”, men god til tør hud, kommer af og til for at snakke lidt. Hans omkvæd er: ”Det er fint, at I er her, men jeg har ikke respekt for jer, hvis I ikke jager de falske profeter ud”.

Vi kan nu ikke jage nogen ud, men vi kan byde ind til et øjeblikks samvær i lyset fra Ham, som vi tror, er Vejen og Sandheden og Livet. Og det prøver vi. Det kan fx begynde med en bønne og en bøn.

Ole Thvilum, formand for menighedsrådet ved Gellerup Kirke ved Aarhus

I Gellerup Kirke har vi mange praktiske erfaringer med religionsmødet, som for os er en helt nødvendig del af det at være kirke i et multikulturelt område. I en dialog, præget af gensidig respekt og nysgerrighed, opleves mødet med muslimer menneskeligt berigende, fordomsnedbrydende og kulturelt afmystificerende. Man skærper bevidstheden om sin egen tro, når man tvinges til i dialog at redegøre for den.

Folkekirken og den flerkulturelle ældreomsorg

Af Karina Steinecke Dahlmann, sognepræst, formand for Haderslev Stifts tværkulturelle udvalg

Haderslev Stiftsudvalg for tværkulturelt arbejde har i flere år arrangeret inspirationsdage for folk, der arbejder inden for fagområder, hvor det tværreligiøse og tværkulturelle møde er aktuelt.

Til inspirationsdagene har emnerne fx været "Børneopdragelse og værdigrundlag i muslimske familier", "Fødsel og død blandt muslimer" og i sensommeren 2011 var temaet "Ældreomsorg i det flerkulturelle samfund".

Sidstnævnte emne blev valgt, fordi plejepersonale ofte erfarer, at der ikke er en fælles platform eller gensidig forståelse af tro og værdier mellem plejeren og den ældre med anden etnisk baggrund end dansk. Sprogbarrieren er den største udfordring. Det kan være i forhold til, hvilken lægelig behandling de ældre ønsker, eller det kan være de ældres udfordring med at udtrykke de tanker, som de har om sygdom, smerter eller døden.

En anden stor udfordring er forståelsen af sundhed eller renhed. Det gælder fx anerkendelse af kropsberøring, og hvem der må gøre det, eller synet på motion og frisk luft.

I plejen af den ældre med anden etnisk baggrund end dansk er der to fagbegreber, som er relevante: "Åndelig omsorg" og "Kulturværdier". Disse to begreber blev der talt meget om på inspirationsdagen om "Ældreomsorg i det flerkulturelle samfund". Oplægsholderne var imam på Rigshospitalet i København, Naveed Baig, og adjunkt ved sygeplejerskeuddannelsen i Aarhus, Karen Bro Aaen.

Naveed Baig fortalte om, hvordan tro og ritualer blandt nydanskere på sygehuset kan være positivt, når det fremkalder følelsen af trykthed og fællesskab, at det kan være en personlig styrke i krisesituationer, og at det kan bruges

TEGNING: MARIANNE JESPERSEN

fremadrettet til personlig udvikling. Omvendt ser Naveed Baig også, at tro og ritualer kan være en svaghed, når patienten bruger sin tro til at isolere sig med. Blandt deltagerne vakte det særlig interesse, at Naveed Baig har været med til at oprette etniske resurseteams i København. Etniske resurseteams består af folk med forskellige etniske og religiøse baggrunde, som kan hjælpe i situationer, hvor plejen af en patient med nydansk baggrund kan forbedres ved deres tilstedeværelse som tolk, kulturoversætter el. lign.

Karen Bro Aaen fokuserede i sit oplæg på de mere faglige og konkrete sider af den flerkulturelle ældrepleje. Hun nævnte fx dilemmaet i at bevare den ældres religiøse integritet samtidig med, at man som fagperson forsøger at give den bedst mulige pleje. Blandt deltagerne var der særlig interesse for spørgsmålet om, hvorvidt religiøse værdier som faste skal gå forud for det, der er mest hensigtsmæssigt for helbredet.

Gennemgående for Karen Bro Aaens oplæg var markeringen af, at plejepersonale skal kende til egne og andres kulturværdier for at kunne give den mest respektfulde pleje.

VOXPOP

Søren Hauge, formand for Center for Levende Visdom

Folkekirken har muligheden for at udvikle et nyt 'hjerterum' for åndeligt søgende mennesker, som måske tidligere har søgt kirkens rum, men som ikke er blevet mødt med forståelse og hjertets rummelighed. Hvis folkekirken skal lykkes med det, må den lære at lytte oprigtigt, og den må turde indgå i en dialog med og skabe tillidsrelationer til de holistiske og spirituelle miljøer i Danmark.

'De ønsker af hjertet, at vi har et godt liv her

Af Malene Fenger-Grøndahl

Halalslagt kylling til julemiddagen og jævnlige besøg i den lokale moské er nogle af ingredienserne i et vellykket møde med de muslimske naboer, fortæller sognepræst Karin Vestergaard fra Ikast. Det handler om fingerspidsfornemmelse og et fælles ønske om godt naboskab.

"Det er på lørdag, I holder offerfest, ikke?" "Jo, men ikke kun lørdag. Vi fester i tre-fire dage." Sognepræst Karin Vestergaard er smuttet inden for i det tyrkiske kulturcenter i Ikast for at hilse på stedets leder, som hun jævnligt har kontakt med. I dag taler hun med ham om den islamiske offerfest, på tyrkisk kurban, som samler en stor del af byens tyrkere til bøn, socialt samvær og spisning i en gammel fabriksbygning, der siden 1979 har fungeret som kulturcenter, moské og cafe.

Karin Vestergaard spørger til den nye imam, som er kommet til byen for få uger siden fra Tyrkiet. "Jeg vil gerne hilse på ham og vise ham kirken. Skal jeg bare ringe til dig i næste uge efter festen og aftale nærmere?" spørger Karin, og lederen nikker. "Ja, ring bare, eller kom forbi. Vores dør står åben, du er altid velkommen." De tager afsked med et håndtryk og et varmt smil.

Karin Vestergaard og hende to kolleger har gjort det til en tradition at mødes med den nye imam i moskeen, forære ham et eksemplar af Bibelen på tyrkisk og invitere ham på besøg i kirken. "Det er vigtigt at få skabt en relation, hvor vi kan tale åbent om det, vi har til fælles som troende, og det, der skiller os. Som muslimer ønsker de, at vi bliver muslimer, og som kristen ønsker jeg, at de bliver kristne. Sådan er det, for vi er to missionerende religioner. Men samtidig kan vi stole på hinanden, fordi vi også ved, at ingen af os fisker mennesker hos hinanden," siger hun og tilføjer: "Det er Gud, der skal omvende folk, ikke mig. Min opgave er at optræde som en troværdig kristen."

Da Karin Vestergaard blev ansat som sognepræst i Ikast i 1997 og flyttede ind i et hus i den vestlige del af byen

sammen med sin mand, opdagede hun hurtigt, at der var mange tyrkiske muslimer i byen. Hun så hver dag tørklædeklædte kvinder gå forbi sit vindue, og der var en del tyrkiske børn i de klasser, hendes tre børn blev indskrevet i på den lokale folkeskole. "Da vi første gang inviterede til børnefødselsdag, skulle vi pludselig forholde os til, at de tyrkiske børn jo ikke kunne spise pølser med svinekød i, og ved forældremøderne på skolen oplevede min mand og jeg, at de tyrkiske forældre ofte var lidt isolerede. Så vi satte os for at skabe kontakt til dem, bl.a. i samarbejde med skolens integrationsudvalg," fortæller Karin.

På et tidspunkt blev der arrangeret en udflugt med besøg i moskeen og kirken, og under besøget i kirken var spørgelysten enorm. Flere af de tyrkiske deltagere spurgte, om der ikke kunne blive lavet flere arrangementer af den slags, og det blev begyndelsen på et mere formaliseret samarbejde mellem byens muslimer og kristne – og mellem Karin Vestergaard og den tyrkiske imam.

Inspireret af et fælles muslimsk-kristent arrangement i Aarhus under titlen "Tro møder tro" gik Karin sammen med en gruppe kristne og muslimer i gang med at arrangere en stor udstilling om islam og kristendom, som alle de ældste folkeskoleelever i byen blev inviteret til. Det lykkedes også at stable foredrag, møder og en teaterforestilling om religionsmøde på benene.

Arrangementerne var en stor succes, men det havde været en krævende proces for både muslimer og kristne, og efterfølgende var det, som om der sneg sig en træthed ind. "En af de muslimske nøglepersoner sagde til mig, at han ikke ville bruge så meget energi på religionsmødeaktiviteter mere, og jeg tror, at det handlede om udmattelse, men måske også om, at der var nogle konflikter i hans bagland. Måske syntes nogle, at vi var gået lidt for langt i vores samarbejde. Det lærte mig i hvert fald, at det er vigtigt hele tiden at lægge mærke til de små tegn hos muslimerne," siger Karin Vestergaard.

Kjeld Holm, biskop, Århus Stift

Det var ubetinget et vigtigt skridt, da Folkekirke og Religionsmøde blev oprettet, fordi folkekirken – måske for en gangs skyld – var på forkant med udviklingen. Det multireligiøse var blevet vort fælles vilkår, og det ville være fatalt, hvis folkekirken ikke forholdt sig til den situation. Dertil kom, at dialog også i en religiøs sammenhæng er uomgængelig for troværdigheden. Også den trosmæssige sandhed vokser frem i en dialog, hvor man lytter til hinanden og lærer af hinanden.

Hun har hentet inspiration fra islamisk-kristent dialogarbejde i både København, Odense og Aarhus, men mener også, at det er vigtigt at tilpasse aktiviteterne til den lokale sammenhæng. "På Mødestedet på Vesterbro i København arrangerer de fx kristendomsundervisning for flygtninge og indvandrere, og det ser ud til at fungere fint. Men her tror jeg, at det ville skabe problemer, fordi Ikast er en forholdsvis lille by, hvor alle kender alle. Så hvis man som muslim kom til kristendomsundervisning, ville alle i ens bagland sikkert hurtigt vide det," siger hun.

I sit samarbejde med de skiftende imamer sørger Karin Vestergaard desuden for at spørge ind til de detaljer, som kan være følsomme, så der ikke opstår situationer undervejs, som kan virke stødende eller provokerende for de muslimske deltagere. "Inspireret af Gellerup Sogn ved Aarhus holdt vi sidste år en fælles julemiddag for muslimer og kristne. Vi begyndte med en gudstjeneste, hvor jeg genfortalte juleevangeliet med udgangspunkt i en fødselsikon. Vi overvejede, om imamen skulle læse teksten op på tyrkisk, men blev enige om, at det kunne skabe forvirring om hans rolle," fortæller Karin Vestergaard. Ved den efterfølgende middag blev der serveret halalslagt kylling og risalamande. "Jeg spurgte på forhånd en af de tyrkiske kvinder, der var med til at lave arrangementet, om det var nødvendigt med halalslagt kylling, og hun viste mig videre til imamen, som sagde til mig, at det nok var bedst. 'Mange går sikkert ikke op i det til daglig, men når jeg er der, vil de sikkert sige, at det skal være halal', forklarede han mig," siger sognepræsten.

Den ligefremme dialog med byens imam har haft stor betydning for samarbejdet, vurderer hun. Ikke mindst under Muhammedkrisen. Et stykke tid før, at krisen for alvor eksploderede, ringede en af tyrkerne fra kredsen omkring moskeen til Karin Vestergaard og bad hende komme ned til et møde. "Imamen fortalte mig, at han var bekymret for, hvad Muhammed-tegningerne ville komme til at betyde for forholdet mellem muslimer og kristne her i Ikast. Han

FOTO: MALENE FENGER-GRØNDAHL

Karin Vestergaard

bad mig om at sige noget om tegningerne i min prædiken om søndagen. Det var jeg ikke umiddelbart indstillet på, men hans spørgsmål blev indledningen til en god samtale, hvor jeg fx nævnte de gravskænderier, som havde fundet sted rundt om i Danmark kort tid før. Jeg sagde til dem, at som troende mennesker må vi forvente af og til at blive såret af andre, som ikke har respekt for vores tro," husker Karin Vestergaard.

Tre uger senere arrangerede muslimerne en demonstration på torvet, hvor Karin Vestergaard holdt tale og opfordrede til, at den gode dialog mellem muslimske og kristne naboer ville fortsætte. Det gjorde den, og ifølge Karin Vestergaard skyldes det først og fremmest et fælles ønske om at skabe og bevare et godt naboskab. "Jeg ved, at muslimerne i byen af hjertet ønsker, at vi skal have det godt sammen her i Ikast," siger hun.

Zahraa Kassim Al-Robaai, presserådgiver for Imam Ali Moskeen, København

Forholdet mellem kristne og muslimer mangler i dag i høj grad gensidig forståelse. Til tider er forholdet ligefrem præget af modvilje mod at forstå hinanden. Jeg drømmer om og håber på, at det i nær fremtid bliver ændret til rig indsigt i hinandens tankemønstre og basale værdier. På den måde kan vi blive i stand til at bygge en fremtid baseret på Guds velsignelse.

Præster og imamer i dialog

Af Jan Nilsson, netværkskonsulent, Folkekirke og Religionsmøde

Hvert efterår mødes kristne og muslimske ledere til en konference om et særligt tema.

Traditionen med det årlige møde blev skabt for fem år siden i kølvandet på tegningekrisen, hvor behovet for et sådant fælles forum blev synligt. I 2006 tog Folkekirke og Religionsmøde derfor initiativ til en lytterunde i moskeer og muslimske organisationer for at finde ud af, hvad der kunne styrke forholdet mellem kristne og muslimer i Danmark. Resultatet af lytterunden blev "Kristent Muslimsk Samtaleforum" med den årlige konference som tilbagevendende begivenhed.

Den seneste konference, i november 2011, fandt sted i Minah ul Quran-moskeen i Københavns Nordvestkvarter. Selve mødet foregik i kvindernes store bederum på tredje sal med sine varme og tykke tæpper, hvilket var en fordel, da det ikke var tilladt at bære fodtøj i bederummet. Måske var det også med til at give en mere uformel og venskabelig stemning, at alle deltagerne gik i strømpesokker hele dagen. I hvert fald var dagen præget af både seriøsitet og venskab og hjertelighed.

FOTO: JAN NILSSON

Haleema Uppal og Annette Bennedsgaard, næstformand og formand for Kristent Muslimsk Samtaleforum 2011

Emnet for årets konference var "teologisk uddannelse i Danmark." Der deltog ca. 55 personer i konferencen, herunder tre biskopper, præster, ledere fra forskellige kristne organisationer og trossamfund, imamer og repræsentanter fra en række moskeer og muslimske foreninger.

Dagens tema satte fokus på vilkårene for uddannelse af præster og imamer i et mere og mere flerkulturelt og flerreligiøst samfund: Hvad er imamers behov for uddannelse i Danmark?, kan uddannelse af imamer finde sted på et dansk universitet?, kan kommende præster og imamer uddannes på samme institution og følge nogle af fagene sammen, mens andre fag af gode grunde foregår hver for sig?

Konferencen var altså et udtryk for, at kristne og muslimer drøfter vigtige spørgsmål i fællesskab. Det er slet ikke nogen selvfølge. Man kunne sagtens forestille sig, at kristne ikke interesserede sig for uddannelse af imamer, og at muslimer ikke interesserede sig for uddannelse af præster. Men mødet viste, at der faktisk var en seriøs interesse for i fællesskab at finde løsninger på det behov for uddannelse af fremtidige forkyndere, som både kristne og muslimer står med.

Der blev ikke truffet beslutning om nogen fælles uddannelsespolitik. Det vigtigste var dog heller ikke i første omgang at nå til enighed om en fast konklusion. Der var dog enighed om, at kommende præster bør have et bedre kendskab til islam, og at kommende imamer bør have et bedre kendskab til kristendom, end det er tilfældet i dag – og at begge parter bør uddannes i, hvordan man kan bruge hinanden og undgå misforståelser og konfrontation.

Derudover var der enighed om på mødet, at Kristent Muslimsk Samtaleforum skal arbejde videre med emnet teologisk uddannelse og andre emner af fælles interesse for kristne og muslimer bosat i Danmark. Det var med andre ord opbakning til, at samtalen mellem kristne og muslimer skal fortsætte og uddybes i tiden fremover.

VOXPOP

Anette Foged Schultz, pilgrimspræst, Viborg Stift

I mødet med det nyåndelige bliver vi som kirke bevidste om, hvem vi selv er, og hvad der er vores styrker og svagheder. Vores styrke som kirke består i inkarnationen, dvs. i henvisningen på, at vores jordiske liv er velsignet og helligt. Vores svaghed består i, at vi næsten har glemt nødvendigheden af fra tid til anden at trække os tilbage i stilhed – i bøn, meditation og fordybelse.

Erfaring, hjerte og intellekt skal i spil

Af Dorte Kvist

Peter Bastian har i årevis dyrket både den meditative og intellektuelle tilgang til sin religiøsitet. Med narcissismen som fjenden, der altid skal ses i øjnene.

Imod sin vilje må musikeren og fysikeren Peter Bastian erkende, at forestillingen om Gud ligger dybt i ham. Det har lange, ensomme vandreture i Lapland og på Grønland åbenbaret for ham.

– Hvis jeg var sikker på, at Gud var død, ville oplevelsen af mine ture have været radikalt anderledes. Men jeg mener som Grundtvig, at det egentlige liv er dette liv og ikke det hinsidige.

Det bliver sagt for at understrege, at han med den meditation, han har praktiseret igennem snart 40 år, ikke forsøger at flygte fra virkeligheden og ind i sig selv, men tværtimod søger at være fuldt til stede med sine medmennesker her og nu.

– Hvis man mediterer for at finde frem til sin værens grund, for at kunne være endnu mere til stede som aktør i sit eget liv sammen med andre mennesker, så er det meget positivt. Men hvis man mediterer for at få det bedre, hvis wellness er det primære formål, så havner vi i den narcissisme, som hele vores kultur allerede er druknet i. At møde sit væsens grund, som mystikerne taler om, det buddhisterne kalder tomhed, er ubeskriveligt positivt. Du kommer ned under overlevelsesinstinktets kerne, som er den eksistentielle grundangst, og her møder du en fundamental problemfrihed, som er før alt det andet, en fortrøstningsfuldhed og en positivitet, der stråler ud i verden – ikke som en følelse, men som noget meget dybere. Det møde har betydning for hele vores liv, og det giver styrke, siger Peter Bastian.

Under en personlig krise, hvor han mere og mere nagende mærkede, at "sjælen ikke fik, hvad sjælen krævede", op søgte han en meditationslærer i USA, som hjalp ham til direkte at erkende sine længsels mål.

– Men jeg ville meget hellere kunne finde den hjælp i kirken her til lands end tage til Amerika. Hvis kirken kan leve op til den alvor, der skal til for at møde de mennesker, der har det, som jeg havde det, så skal du bare se løjer.

Peter Bastian er meget optaget af, at vores kultur kommer ud af den klemme, som han mener, den befinder sig i. "Fladland", som han kalder det.

– I den psykologiske selvforståelse bliver vi meget optagede af, hvordan vi har det, og hvorfor vi har det, og det har

ført til narcissisme og offerbevidsthed. Hvis kirken skal hjælpe vores kultur, bliver den nødt til at forstå dette til bunds. For nutidsmennesket er det vigtigste os selv. Hvad kan kirken gøre for autentisk at bringe os ned på knæ? Den skal ikke lave spaghettigudstjenester eller rockkoncerter i kirken, men personificere visheden om, at der er noget, der er grænseløst og absolut. Ved at hjælpe os i kontakt med det, der er voldsomt meget større end os selv, noget vidunderligt, som giver retning i vores liv. Hvis kirken kan og vil dét, så kommer de mennesker, der er interesserede i det, det handler om.

– Det mest autentiske udtryk for spirituel længsel i den kultur, vi lever i, er længslen efter skabende fællesskaber. Her har kirken historisk haft noget at byde på, men den skal løfte sig skyhøjt over den kaffeklub, vi kalder menighedsbevidsthed. Det er et fællesskab i Ånden, vi har brug for, siger Peter Bastian.

Han understreger, at kirken skal holde fast ved sin kerneværdi og tage den spirituelle eller åndelige dybde langt mere alvorligt.

– Vi savner dødsens alvor. I kirken hænger der et kors for enden af væggen. Der konfronteres vi med vores egen død, med det, der ligger før og efter, som vi ikke har nogen anelse om. Der kan vi falde på knæ. Det er i mødet med det absolutte, at vi finder styrke til at erkende, hvad vi består af fra hjørne til hjørne. Det menneske, som erkender sin skrøbelighed, står på et fundament, fra hvilket han kan se sin skaber i øjnene med tillid. I det øjeblik du tager ansvar for den, du er, underlødigt og ophøjet, i det øjeblik kommer der samling på tropperne, og din sjæl bliver løftet. Vi er ved at blive kvalt i os selv, og vi ved det. Det er den grund, som oprigtigt søgende mennesker kommer fra.

Her peger Peter Bastian på nødvendigheden af præster, der vil noget og kan noget.

– Hellere 100 folkekirker, der fungerer, end 20.000, der ikke gør. Vi har brug for én præst, der kan fortælle os noget om vores liv, ikke tredive, der næsten kan. Vi har brug for præster, som har det hele i spil, både den åndelige erfaring, hjertet og intellektet.

Peter Bastian

FOTO: MORTEN JERICHAU

Dialog uden skjult dagsorden

Af Malene Fenger-Grøndahl

Flere hundrede mænd og drenge fylder langsomt det store lokale til fredagsbøn i moskeen ved Bazar Vest i Aarhus. Nogle klædt i kjortler, andre i cowboy- eller joggingbukser. En ældre mand støtter sig til to krykker og bliver hjulpet ind gennem døren af et par yngre mænd. En flok drenge med skoletasker på ryggen maser sig vej gennem mængden og finder en ledig plads på gulvet. På en af bænkene under vinduerne sidder en yngre mand med en bønnekrans i den ene hånd. Foran ham sidder en ældre mand på hug og læser i Koranen. Nogle har stillet sig op med hovedet vendt mod Mekka. Andre småsnakker og hilser på venner og bekendte.

De mange mænd og drenge med arabisk, somalisk og afghansk baggrund er kommet for at bede og høre imam Radwan Mansours khutba, fredagsprædiken, i det nye moskelokale ved Bazar Vest. Den handler om den nært forstående offerfest, hvor muslimerne fejrer Abrahams vilje til at ofre sin søn. "I skal lade børnene opleve festens glæde. Læg uvenskab og bekymringer til side. Og så skal vi hjælpe vores brødre og søstre, som lider i Syrien og andre steder. I kan støtte de fattige og sulten i Palæstina og Somalia ved at betale for et får, så de også kan deltage i festen," lyder budskabet fra Radwan Mansour.

Efter bønningen forlader de fleste moskeen for at åbne deres butikker i bazaren igen eller tage hjem til familien. Andre bliver stående for at få imamen i tale. Radwan Mansour har rigeligt at gøre. Han arbejder som lærer på en muslimsk friskole, og i fritiden fungerer han som imam for en stor menighed i Gellerup ved Aarhus. Ved siden af dette har han i mange år været engageret i dialog- og samarbejdsprojekter med folkekirken. Deltaget i debatcafeer, haft skoleklasser på besøg for at svare på spørgsmål om alt fra sharia til svinekød og været medarrangør af demonstrationer for fred og forsoning under Muhammedkrisen.

Men hvorfor bruge så meget tid på folkekirken og de danske 'kulturkristne', når han har hele sin moske fyldt med muslimer, der har brug for ham? Spørgsmålet får Radwan

Mansour til at le. Så siger han med alvor i stemmen: "Som muslimer lever vi ikke isoleret. Så vi skal samarbejde for at få livet til at fungere. Desuden er samarbejdet en mulighed for at aflive de fordomme, der flourer om islam og muslimer."

Han har taget den sorte kappe med guldbort af, som han bar under khutbaen, og har sit 'civile tøj' på: stribet skjorte og brune bukser. Han lader fødderne glide hen over de grågrønne tæpper på moskeens gulv. At aflive fordommene er ifølge Radwan Mansour første skridt på vejen til, at kristne og muslimer kan samarbejde. Næste skridt er at finde frem til de fælles interesser. "Der er forskelle i vores tro. Men som troende kristne og troende muslimer er vi enige om det meste, når det handler om, hvordan vi skal behandle hinanden og vores omverden. At vi skal skabe et trygt samfund, passe på naturen osv.," siger han.

"Så mit råd til folkekirkenes præster er, at de skal forkynde den kristne tro mere aktivt. For hvis flere af kirkens medlemmer bliver aktive kristne, får vi som muslimer mange flere at samarbejde med," siger han.

Men vil imamen da ikke hellere have, at flere mennesker bliver muslimer, end at de bliver aktive kristne?

"Jeg ønsker, at alle mennesker bliver muslimer," siger han. "Men når jeg arbejder sammen med kristne, er det ikke for at få dem til at konvertere," siger han og tilføjer, at det er hans andet gode råd til kristne, der vil i dialog med muslimer: "Hav aldrig en skjult dagsorden om at få os til at konvertere, og gør det klart for os, at det ikke er det, I vil. Mange muslimer tror, at de kristne vil omvende dem, når de taler om dialog, og først, når de er trygge ved, at det ikke er det, det handler om, kan samarbejdet begynde," siger han.

Radwan Mansour

FOTO: MALENE FENGER-GRØNDAHL

VOXPOP

Christian Bach Iversen, formand for Stiftsudvalget for Mission og Religionsmøde i Viborg Stift

Mission og religionsmøde er vigtige dele af sognemenighedernes ansvarsområde. Derfor arbejder vi i Stiftsudvalget for Mission og Religionsmøde i Viborg Stift på at styrke præster og menigheder til bedre at magte disse opgaver. Det gør vi fx ved konferencer, erfa-dage og andre studiedage. Mission og religionsmøde er to sider af samme sag. Denne forståelse er gennemgående i vores arbejde i udvalget.

Folkekirken og den ny åndelighed

Af Elmo Due, lektor, Pastorseminariet i København

Med ny åndelighed kan man forbinde mangt og meget, men på den ene eller anden måde handler den vel om at forbinde det indre liv med det ydre. Det er jo ikke altid så ligetil. Der er så mange og hurtigt skiftende flader af virkelighed, der møder os. Det travle arbejdsliv, familieliv og venner, den stadige strøm af informationer på alle niveauer. Omskifteligheden, farten, uroen, kravene der ændrer sig. Og normerne.

Med religioner og kirker er det gået lidt på samme måde. Den globale virkelighed betyder, at vi må forholde os til mange tilbud på det religiøse marked. Det undergraver naturligvis troen på, at sandheden er at finde ét sted og i én kirke. Men betyder det så, at sandheden er subjektiv, så hvad der er sandt for dig ikke behøver at være sandt for mig?

Tilbage står derfor spørgsmålet: Hvordan undgår vi at blive lige så fragmenterede som den omgivende og omskiftelige virkelighed? Hvordan kan vi forbinde os med en så flygtig virkelighed uden selv at ende i samme ulidelige lethed?

Det er vel, hvad den ny åndelighed er optaget af og forsøger at finde et svar på, og det er al ære værd. Men ikke nok med det, for det er jo spørgsmål, vi alle anstændigvis må stille os. Dermed er der imidlertid også sagt noget afgørende om folkekirken møde med den nye åndelighed, nemlig at vi selv er en del af den, hvis vi overhovedet er noget andet end en døende overlevering.

Det værste, vi kan gøre for os selv og for mødet med den nye åndelighed, er derimod at stille os i en svarposition; mere eller mindre ubevidst og mere eller mindre pædagogisk eller imødekommende – men alligevel i en svarposition. Noget i retning af, at det moderne menneske og den nye åndelighed har de mange spørgsmål, til gengæld har den gamle kirke og den gamle åndelighed de mange svar. Herefter skulle det så blot dreje sig om at være imødekommende og give dialo-

gen alt hvad den kunne trække – for dog til syvende og sidst at sidde inde med svarene. Men det er naturligvis en afvej. Meget kan man sikkert sige om mødet mellem folkekirken og nyåndeligheden, men kender vi som kirke ikke den samme søgen eller den samme længsel efter sammenhæng, og lever vi derfor ikke med en erfaring af det brudte eller sammenstykkede liv, har vi ikke noget at byde på.

Elmo Due

Det er med andre ord ikke svarene, der er hemmeligheden, når det gælder mødet med den ny åndelighed. Tværtimod, det er spørgsmålene. Og intet sted bør spørgsmålene stilles mere nærgående og mere radikalt end dér, hvor fortællingen om Jesus lyder. Hvor der ikke stilles disse spørgsmål, er der hverken ny eller gammel åndelighed. Ja, der er overhovedet ikke åndelighed.

Så spørgsmålet er måske slet ikke, hvordan folkekirken skal møde nyåndeligheden, men derimod, hvordan den skal finde den gamle åndelighed i live. Lad os derfor holde de fælles spørgsmål åbne: Hvordan skal vi leve sammen med hinanden og sammen med naturen? Hvad er livet før døden og livet efter? Hvad med det onde og lidelsen? Når disse spørgsmål er nået ind over smertegrænsen – men vist heller ikke meget før – kan vi blive mødt af det svar, der afleder handling og hengivelse mere end en forklaring. Det er vel, hvad der menes med korstegnelsen ved dåben. Det var jo fra et kors, der blev råbt efter Gud.

Derfor er nyåndeligheden en gave til folkekirken, ikke på grund af dens svar. Slet ikke. Men på grund af dens nye spørger. Den har vi også brug for, hvis den når over smertegrænsen, og det er der, vi kan mødes. Lad os spørge sammen!

VOXPOP

Elisabeth Dons Christensen, biskop, Ribe Stift

En af folkekirkens største udfordringer i disse år er, hvordan vi møder åndeligt søgende mennesker på en naturlig og autentisk måde. Det kan være mennesker, som måske ikke har en klassisk kristendom med i bagagen. Vi må blive bedre til at skabe rum for, at søgende mennesker med vidt forskellig baggrund i kirken kan finde et sted, hvor de bliver taget alvorligt, og hvor evangeliet forkyndes på en måde, som er relevant for dem.

Islam – en trussel for folkekirken?

Af Niels Henrik Arendt, biskop, Haderslev Stift

På et ydre plan udgør islam eller de godt 200.000 muslimer i Danmark ikke nogen trussel for folkekirken. Der er kun små vandringer imellem de to religioner, og de går begge veje. Det store flertal af muslimer i Danmark praktiserer også kun deres tro i begrænset omfang, så de muslimske religiøse fællesskaber fremstår ikke som en konkurrent til folkekirken.

På det helt grundlæggende plan er islam ikke en trussel mod den kristne kirke som sådan. Når Jesus siger, at selv "dødsrigets porte ikke skal få magt over kirken", så kan ingen for alvor true den. Men enkeltkirker og enkeltkristne kan selvsagt være truede, som vi hører stadigt mere i de seneste år.

Indirekte kunne man nu alligevel godt tale om en trussel mod folkekirken fra islam (og andre religioner) i Danmark. Jeg vil opregne en række punkter:

Hvis folkekirken af multi-religiøsitet lader sig forføre til en relativering af sandhedsspørgsmålet, så er det en trussel. Vi må selvsagt samfundsmæssigt anerkende, at alle religioner skal have lige ret til at fremføre, hvad de opfatter som den endelige sandhed. Men at drage den slutning af de mange indbyrdes uforenelige sandhedskrav, at så findes sandhed ikke på troens område, er en farlig vildfarelse. Vi er godt nok nødt til at vente på, at sandheden ses åbenbart, og indtil da må vi netop leve i tro. Men kirken mister ethvert holdepunkt, hvis den ikke fastholder, at Jesus er sandheden også for dem, der endnu ikke tror på ham.

Islam (og de andre) kan også indirekte være en trussel for folkekirken, hvis vi lader os forføre til en (arrogant) dem-og-os-tænkning på troens område. At bøje sig for Jesus som Herre er at vide sig stillet i præcis samme afhængighed af ham som alle andre. Vi kan kulturelt få øje på afgørende forskelle imellem dem og os, og vi kan være tvunget til at kritisere dem kompromisløst, både kulturelt og samfundsmæssigt. Men kristen missions udgangspunkt er den fælles, universelle afhængighed af Kristus. I forhold til den blegner alle forskelle. Udfordringen (og den er stor) er at hævde kristendommen uden at forfalde til bedrefølelse.

Islam er en trussel mod folkekirken, hvis vi i en (ikke helt uforståelig) reaktion mod dens kraftige vægtlægning på ydre synlighed og politisk indflydelse afviser den kristne tros formning af vores liv i verden. At der ikke er et "ligeløb" mellem ydre kristelighed og inderlig tro, ændrer ikke

Niels Henrik Arendt

ved, at Jesus lægger vægt på, at vi også kendes ved ham i det, som i dag kaldes det offentlige rum. Og når han tilspidset siger, at det er i det nødlidende medmenneske, vi møder ham (Matt 25), ja, så er der en, sommetider usynlig, men sommetider også synlig, sammenhæng mellem kristentro og konkret politisk stillingtagen. Hvortil kommer, at troen dør af luftmangel, hvis ikke den får et "rytmisk åndedrag" i form af karske, fromme vaner.

Islam er endelig en trussel mod folkekirken, hvis vi ikke vover at tænke forholdet til islam og dermed også forholdet til de enkelte muslimer ud fra den kristne bekendelse til Jesus Kristus som Gud. Vi har selvfølgelig også andet at tale med muslimer om, fordi vi nu engang er mennesker i en fælles verden, men mister vi evnen eller viljen til at videregive og fastholde betydningen af den helt enestående beretning om manden fra Nazareth, sandt menneske og sand Gud, så kan vi godt pakke sammen. Så må man i øvrigt tilføje, at der er en sammenhæng mellem dette vidnesbyrd overfor muslimer og vores troværdighed i forhold til vore egne medlemmer. Kan vi ikke forklare muslimerne, hvorfor dette er så vigtigt, hvorfor i al verden skulle folkekirkens medlemmer så fæste lid til os (og omvendt)?

Er islam en trussel? Ja, i ovennævnte indirekte forstand. Men man kunne nøjagtig lige så godt tale om en udfordring. Folkekirken står overfor mange andre udfordringer, og islam er næppe engang den største. Alligevel synliggør mødet med islam i disse år, hvor faldgruberne for folkekirken ligger. Og på den måde kan islam i Danmark måske i sidste ende vise sig ikke at rumme en trussel, men at medføre en styrkelse af folkekirken i forhold til dens ærinde.

Menighedsrådsmedlemmer er klar til det personlige religionsmøde

Af Steen Marqvard Rasmussen, sociolog i Landsforeningen af Menighedsråd

Der er i de senere år sket en betydelig udvikling i de aktiviteter, der finder sted i folkekirken. Ved siden af de klassiske højmesser, kirkekoncerter og sogneaftener er der også kommet godt gang i ungdomsgudstjenester og babysalmesang. Det viser en ny undersøgelse fra Landsforeningen af Menighedsråd, som kortlægger den kirkelige aktivitet i landets sogne.

Undersøgelsen fortæller også, hvilke aktiviteter menighedsrådsmedlemmerne går og drømmer om at sætte i gang, og her tegner der sig et interessant billede:

På en liste over 25 mulige aktiviteter blev de valgte rådsmedlemmer bedt om at udvælge dem, som man ønsker at sætte i gang i fremtiden, og der viser sig et påfaldende og interessant mønster: Blandt de 12 mest ønskede aktiviteter finder vi fire, som handler om det personlige religionsmøde, nemlig

- Samtalegrupper om troens betydning i den enkeltes liv
- Studiegruppe om andre religioner
- Besøg hos og af andre trosamfund
- Social aktivitet for mennesker af forskellig religiøs overbevisning

Steen Marqvard Rasmussen

Det er altså ikke kun præsterne, som er drivende i at sætte tværreligiøse initiativer i gang, men vi kan nu sige, at sådanne initiativer også har tilslutning fra en betydelig del af de valgte rådsmedlemmer.

Undersøgelsen bygger på oplysninger fra 764 valgte menighedsrådsmedlemmer. Da svarprocenten er 76, er resultaterne repræsentative for hele landet.

Folkekirke og Religionsmøde

Folkekirke og Religionsmøde (F&R) arbejder på at styrke folkekirkens møde med mennesker med andre religioner og livstydninger. Det sker fx gennem uddannelse af præster og lægfolk, formidling af viden og erfaringer, som bliver gjort i sognene eller stifterne, og ved udgivelse af guides og andre materialer, som kan inspirere til arbejdet med religionsmøde på lokalt plan. Siden 2006 har F&R endvidere faciliteret Kristent Muslimsk Samtaleforum, som er et mødested for kristne og muslimske ledere i Danmark.

Ni ud af folkekirkens 10 stifter indgår i dag i F&R's arbejde, som ledes af en bestyrelse med to repræsentanter for hvert stift samt en biskop.

F&R prioriterer højt at opbygge læringsnetværk i folkekirken for mennesker engageret i religionsmøde. Det foregår i tæt samarbejde med stiftsudvalg og andre aktører, der arbejder med samme emne. F&R har et sekretariat med to fuldtidsansatte medarbejdere.

Folkekirke og Religionsmøde

Læs mere om F&R: www.religionsmoede.dk

Christopher Jamison
At finde et helligt rum

Hvad har 1500 år gammel klostervisdom at tilbyde mennesker i dag? Jamison viser, at Benedikts klosterregel er meget relevant for almindelige mennesker i en travl hverdag.

Bogen bygger på BBC-serien 'Fyrre dage i kloster', der også har været vist på dansk tv.

160 s., indbundet, **kr. 199,95**

Boris Salo
Den glemte skat

På opdagelse i den lutherske spiritualitet

Står den kristne spiritualitet i modsætning til luthersk kristendom? Nej, siger den finske teolog Boris Salo. Han mener, vi har brug for at genopdage en luthersk spiritualitet, der alt for længe har været gemt af vejen.

Normalt kr. 169,95
- tilbud: **kr. 99,95**

Boedal

Postboks 90 / 3300 Frederiksværk / Tlf. 48 79 73 77 / post@boedal.dk

www.boedal.dk

Specialboghandel: Religion og teologi

Religionspædagogisk Centers boghandel RPC.DK er aldrig længere væk end et tastetryk på dit tastatur eller din telefon.

Køb dine bøger hos RPC.DK og støt samtidig Religionspædagogisk Center som med RPC-Midlerne yder økonomisk hjælp til religionspædagogisk arbejde i hele landet.

Hold dig orienteret om nyheder via vores ugentlige nyhedsmail.

WWW.RPC.DK

Din seriøse boghandler på nettet, på Frederiksberg Allé 10 og i telefonen 33 24 92 50

DEBAT OG DIALOG • SPIRITUEL NYSGERRIGHED

Er det den samme Gud?
- Gud i kristendommen og andre religioner
af Niels Henrik Arendt

» Arendts bog demonstrerer på fornem vis, at det betaler sig at tale med mennesker af anden tro.
- Dansk Kirketidende

141 sider
199 kr.

120 sider
149 kr.

Med hovedet i himlen og begge ben på jorden
- en praksisbog i kristen spiritualitet
af Signe Malene Berg

» ...en forfriskende anderledes bog om kristen spiritualitet.
- Kirken Underviser

WWW.UNITASFORLAG.DK - BØGER TIL RELIGIONSMØDET

TRO I MØDET - INDFØRING I KRISTENTRO I ET RELIGIØST MANGFOLDIGT SAMFUND

178 sider
249 kr.

Tro i mødet - vejlederbog
af Kåre Schelde Christensen, Jette Dahl og Mogens S. Mogensen
Vejlederbogen er et teoretisk og konkret redskab til dåbsoplæringsforløb i en religiøs mangfoldig kontekst.

Kristus-vejen

9 stk. deltagerpjecer a 8 sider i samlemappe a **99,- kr.**

Kristen spiritualitet

9 stk. deltagerpjecer a 8 sider i samlemappe a **99,- kr.**

„...en glimrende udgivelse ... flot illustreret og meget gennemarbejdet... leverer reel, indsigtfuld og substantiel viden om forholdet mellem for eksempel kristne og muslimer“

- Kristeligt Dagblad

TPC - TEOLOGISK PÆDAGOGISK CENTER - LOGUMKLOSTER
Præstehejskolen Folkekirken Pædagogiske Institut

WWW.UNITASFORLAG.DK - BØGER TIL RELIGIONSMØDET